

חומה ואברך בעיירתנו

בית הורי היה בית מסורתי. אבא היה אדורק ולצינונות לא התיחס באחדה יתרה. אבל כשנת קבלו מכתבים מאחותי הרכירה, שעלתה ארזה שבע שנים לפני, נתרך אבי ומצבי מבחינה זאת הוקל בהרבה. למדתי בבית הספר "חרבות". יצחק למדן זיל שהות או המורה שלנו, השפייע עליינו רבות. עודני זכרת באותו התלהבות למד והסביר לנו את שיריו ביאליק, ששרניהם ובסקו ואחרים. ביזומתו ערכנו משפט על לוחמי מסדה שהלהיב אותנו ולישומו ניכר היה עוד ימים רבים. היה אצלנו מורה שקנאותו לעברית לא ידעה גבול, הוא ארגן "מרגלי חרש", שהיה מחלכים ברחובות ומקשיים לשיחות התלמידים. ואלה שלא דיברו עברית קיבלו עונש. המורה עודד אותנו — "המרגלים" ואמר כי למען השלט העברית قضת דבר, כל מאמץ כדי וכל אמצע לא יגונה. ואכן השlichim מהארץ וכן שליחי הקונגו שבאו לברטצ'יקה התרשו מWOOD מהדיבור העברי ברוחב והיתה עיירתנו למופת.

שנתיים וחצי היו ב"החולץ הצער" ולאחר מכן ה策טרופטי ל"החולץ". אם כי עיירתנו לא ה策טיניה בגודלה, אבל בקרורים היו לנו לא מעטם. בעיקר זכור לי ביקורה של חומה זיל. ביום ביקרה בבית הספר "חרבות" ובערב הרצתה באחד האולמות בעיר. סיירה על הארץ, על החיים בקיבוץ, על הקמת יישובים חדשים. דבריה עשו רושם רב. נזכרת אני שאבא הגיע במאזע דבריה, עמד בחוץ והקשיב. אחר כך ה策טרופ שאיתר ולא שמע את חומה מהתחילה. אםasha צואת הוא אמר — משתייכת ל"החולץ", הרי זה עניין רציני.

נהרת בוכרוני גם בקרורו של אריה אברך זיל. הוא הגיע אליו כדי לארגן תכניות להכשרה. הבנות נתקלו בקשימים יותר גדולים בקשר ליציאתן להכשרה בהשוואה לבנים. אברך עודד אותנו וקרא לנו להתקומם נגד הורמים אלה, שאינם נותנים לצאת להכשרה. ובאמת ארגן אן קבוצת בנות להכשרה ואני בינויהן. אברך גם לימד אותנו שירים. שיר אחד "המלךוש" מעלה תמיד בוכרוני — אם כי עברו מאו שנים רבות — את אברך הנלבב במועדו הדל עם קירוטיו החשובים ושני ספסלים בצדיהם, מלמד אותנו שירים ומדביקנו בלחת חונו ובהתלהבותו.

הורי התנגדו בחירות ליציאתי להכשרה. אבל מכתבי אחומי מהארץ שוב עזרו לי רבות. יצאתי להכשרה לווצק, שם היה גרעין מילסובה. היינו בס"ה ששה עשר איש. עבדנו בכל עבודות שהוזמנה לנו. החברים — בחטיבת עצים, בתיקון שקי קמח וכור. הבחורות — בככיסת, במקם בית ובעבודות אחרות. בהכשרה קיבלתי מהארץ את העtanון "דבר" שלחה לי אחומי. גם המכתבים של אבי שהו כתובים בעברית צחה עשו רושם רב. אחורי כמה חודשי שהותי בהכשרה אושרתי לעלייה. התחשבו כנראה בידיעותי בעברית, ובשנת 1933 עלייתי ארצתה.

חזי שנה הייתה התיי בגבעת ברנר, אבל נשכחתי ליגור שם היו חברי מההכשרה והגעתי ליגור כמה הודשים אחורי איזה פלוגה עם המשק. עבדתי הראווה היתה מטבחה בעיר, שם אכלו חברי שעבדו בקבוצת הבניין. לאחר מכן נכנסתי לעבוד המכבסה, בה המשכתי שנה וחצי. בכרם עבדתי 11 שנה.

דבורה ארליך

(מתוך ספר יגור)

